

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 6. juni 2017
Kontor: Lovkvalitetskontoret
Sagsbeh: Viktoria Høgsaard
Sagsnr.: 2017-0035-0424
Dok.: 2328110

UDKAST TIL TALE

**til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål R (Alm. del)
fra Folketingets Kulturdvalg den 17. maj 2017**

Samrådsspørgsmål R:

"Ministeren bedes redegøre for de aktuelle lovgivningsmæssige muligheder, i Danmark eller EU, der er for at forpligte medier som Facebook til f.eks. at følge medieansvarslove(n) og/eller forpligte dem til at overvåge og fjerne bl.a. falske nyheder, voldsindhold mm., eller straffe dem, evt. gennem bøder, for ikke aktivt at fjerne denne type indhold. Endvidere bedes ministeren redegøre for, hvilke konkrete initiativer regeringen vil tage for at bekæmpe spredningen af samme type indhold."

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mogens Jensen (S).

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Svar:

[Indledning]

Først og fremmest tak for spørgsmålet og dermed muligheden for at tage dette vigtige emne op.

Spørgeren har tidligere stillet to udvalgsspørgsmål om emnet, som vi skal tale om i dag.

[Sociale medier generelt]

Vi befinder os i en digital virkelighed.

De sociale medier har betydet, at enhver borger har fået sin egen stemme i den offentlige debat, og det er i min optik helt grundlæggende en god ting.

De sociale medier betyder, at man ikke længere er nødt til at skulle igennem et nåleøje af en avisredaktør, der sidder og udvælger de læserbreve, der passer ind i avisens politiske profil.

Og vi politikere har også fået en enestående mulighed for på en helt ny måde at møde vores vælgere og forklare vores politik.

I den forbindelse vil jeg benytte lejligheden til at sige, at det efter min opfattelse vil gøre en rigtig stor forskel, hvis vi politikere – og det gælder også for andre debattører – sørger for at tænke os rigtig godt om og vurderer historienes validitet, før vi bare ukritisk deler nyheder. Dér har vi altså selv et stort ansvar.

[Anerkender problemet]

Når det er sagt, så er jeg helt enig med spørgeren i, at vi har et problem, når falske nyheder bliver spredt.

Det er et problem for den demokratiske debat, at der deles nyheder, som ikke har hold i virkeligheden.

Det er et problem – af grunde, som jeg slet ikke behøver nævne – at der streames videoer af voldtægt, drab og selvmord.

Tonen på nettet er et problem for vores lyst til at deltage i debatten og give vores mening til kende.

Det er alt sammen problematisk og noget, vi bør se på med stor alvor.

Spørgeren har spurgt til, om det ikke er muligt at forpligte medier som f.eks. Facebook til at følge medieansvarsloven eller forpligte dem til at overvåge og fjerne bl.a. falske nyheder og voldsindhold samt straffe dem, hvis ikke de gør det.

[Medieansvarslovens regler]

Medieansvarsloven er udtryk for et ansvarsfordelings-system. Man giver en redaktør et særligt ansvar, som ikke gælder i andre sammenhænge. Grundlaget for ansvaret skal findes uden for loven, f.eks. i straffeloven eller efter de almindelige regler om erstatningsansvar.

Spørgeren foreslår, at medieansvarsloven skal gælde for sociale medier.

Men medieansvarslovens ansvarssystem er jo netop bygget op på de egentlige nyhedsmediers organisation, herunder tilstedeværelsen af en redaktør, og ikke mindst, at der er foretaget en selvstændig bearbejdning af stoffet.

Jeg mener derfor umiddelbart ikke, at det vil være en hensigtsmæssig vej at gå blot at ændre medieansvarsloven, så den omfatter sociale medier. Bl.a. fordi sociale medier ikke i dag selv udpeger en redaktør. Men også fordi de større sociale medier ikke har hovedsæde i Danmark.

Jeg vil nu komme ind på nogle af de ting, der rent faktisk allerede bliver gjort for at komme denne type problemer til livs.

[Europa-Kommissionens rammeaftale]

På europæisk plan er der allerede iværksat initiativer på baggrund af et samarbejde med medierne.

Europa-Kommissionen indgik den 1. juni 2016 en aftale med Facebook, Twitter, YouTube og Microsoft om et adfærdskodeks med retningslinjer for, hvordan udbredelsen af ulovlig hadefuld tale på internettet skal bekæmpes i Europa. Her forpligter IT-virksomhederne sig til at håndtere ulovlig hadefuld tale på internettet. De skal bl.a. uddanne deres medarbejdere og gennemgå

anmeldelser om ulovlig hadefuld tale inden for 24 timer og om nødvendigt fjerne eller blokere adgangen til indholdet.

[Mediernes egne politikker]

På det private plan har nogle medier selv udarbejdet politikker og retningslinjer, som deres brugere forpligter sig til at følge, og som giver mediet mulighed for at fjerne eller markere indhold, hvis det strider imod retningslinjerne.

[Blokering af hjemmesider]

Den 26. april i år fremsatte regeringen et lovforslag, der bl.a. indeholder forslag til en ny bestemmelse i retsplejeloven om blokering af hjemmesider. Det forslag er nu vedtaget.

Den foreslåede bestemmelse giver – under nærmere betingelser – adgang til at blokere en hjemmeside, hvis der er grund til at antage, at der fra den pågældende hjemmeside begås overtrædelse af straffelovens terrorbestemmelser eller straffelovens bestemmelser om trusler mod samt chikane og måludpegning af offentligt ansatte.

Myndighederne kan allerede i dag beslaglægge danske hjemmesider.

Det, lovforslaget grundlæggende handler om på dette punkt, er at sikre, at myndighederne får en tilsvarende

adgang til at skride ind over for hjemmesider, der er placeret i udlandet.

[Ytringsfrihedskommissionen]

Regeringen vil desuden nedsætte en Ytringsfrihedskommission, som skal vurdere ytringsfrihedens rammer og generelle vilkår i Danmark.

Nedsættelsen af kommissionen sker som opfølgning på regeringsgrundlaget og den politiske aftale af 31. maj 2016 om initiativer rettet mod religiøse forkyndere mv. og med henblik på at kvalificere den løbende politiske og offentlige debat om ytringsfrihed.

Foreløbigt er der skrevet et kommissorium, og kommissionens sammensætning er vi ved at drøfte.

Som det fremgår af kommissoriet, er en del af forklaringen på, at det er nødvendigt at nedsætte en ytringsfrihedskommission, at samfundet de senere år har været præget af udvikling på en række områder, som har betydning for ytringsfriheden. Bl.a. har udbredelsen af sociale medier medført, at den enkelte borger har fået en række nye muligheder for at ytre sig og for at modtage informationer. Sociale medier giver således borgerne mulighed for at dele ufiltrerede meningstilkendegivelser, der kan være afsendt med kort reaktionstid, i en meget bred kreds af personer. Samtidig kan der rejses spørgsmål om betydningen af såkaldte "fake news", hvor falske nyheder spredes gennem bl.a. sociale medier, i forhold til den demokratiske debat.

Der er altså lagt op til, at kommissionen skal se på falske nyheder og deres betydning for ytringsfriheden og debatten generelt.

- Hvad er falske nyheder?
- Hvordan identificerer vi det?
- Og hvordan kommer vi problemet til livs?

Det regner jeg med, at vi er klogere på, når Ytringsfrihedskommissionen har afsluttet sit arbejde.

Min forventning er, at kommissionen er nedsat inden sommerferien, og at den har afsluttet sit arbejde inden udgangen af 2018.

[Hvorfor har regeringen ikke gjort noget endnu?]

Jeg håber, at det nu står helt klart, at jeg fuldt ud anerkender, at der er et problem, som det er meget vigtigt, at vi tager hånd om.

Men vi balancerer på en knivsæg. Det er også derfor, at jeg imødeser arbejdet i Ytringsfrihedskommissionen.

Vi bevæger os omkring kernen af nogle af vores vigtigste demokratiske principper, og så er det altså vigtigere at agere med grundighed og eftertænksomhed frem for hurtighed.

[Falske nyheder]

Jeg har forstået det sådan, at spørgeren primært efterlyser en reaktion mod falske nyheder.

Det første spørgsmål, man kan stille sig selv, er, hvordan vi overhovedet definerer falske nyheder.

Sidste år kunne Det Konservative Folkeparti fejre 100 års fødselsdag. I den forbindelse blev der bragt en kronik i Berlingske. Kronikken havde overskriften: "Konservatismens mærkelige død".

Det ville være uhyre trist, hvis dette udsagn var sandt, men det er det heldigvis ikke. Det er muligt, at andre her i lokalet er af en anden opfattelse.

Vi præsenteres hele tiden for udsagn, der har en faktisk karakter, men som der alligevel er uenighed om.

Især på sundhedsområdet ser vi skiftende og modstridende opfattelser af, hvad der er godt for os.

Klimaområdet er et andet eksempel på, at selv eksperter kan være indbyrdes meget uenige om, hvad der er rigtigt.

Ligesom faktisk korrekte udsagn kan give et forvrænget billede, kan usande udsagn bruges på mange andre måder end til at vildlede.

Det kan være som et paradoks eller i satire. Ekstreme udsagn, der sætter tingene på spidsen, kan bruges til at underbygge det modsatte argument.

Vi har sikkert alle læst Rokokoposten, og selvom der er tale om ekstreme – og helt klart faktisk ukorrekte – nyheder, rummer de jo ofte en sandhed, som netop kommer frem i det ekstreme.

Det er et spørgsmål om kontekst.

Vi skal også passe på, at begrebet ”falske nyheder” ikke misbruges, så det bliver sådan, at så snart man er uenig, så anmelder man det som en falsk nyhed.

Og man kan også stille sig selv det spørgsmål, hvem der vil skulle vurdere, hvad der er falsk, og hvad der ikke er.

Som jeg nævnte tidligere, ser vi, at selv eksperter inden for samme felt kan være uenige om, hvad der er faktisk korrekt. Når det er tilfældet, så stiller det altså umiddelbart endnu større krav til den medarbejder, der skal finde ud af, hvem af eksperterne, der har ret.

[Afrunding]

Jeg siger ikke, at det ikke kan lade sig gøre at inddele oplysninger i sandt eller falsk. Men jeg siger, at det ikke er så ligetil at vurdere, og at der er mange forhold, der skal tages med i betragtning. Og vi skal passe på, at vi ikke smider barnet ud med badevandet.

Derfor er det for mig vigtigt, at vi nu får en Ytringsfrihedskommission sammensat af kompetente mennesker, som vil se på problemet.

Tak for ordet!